

Kopij

Wij vragen alle schrijvers en aanleversers van kopij voor het kerkblad van **oktober 2024**, om dit uiterlijk, maar liefst eerder, aan te leveren op

DONDERDAG 19 september voor 19:00 uur.

Kopij graag e-mailen naar het volgende e-mailadres:

kerkblad@pg-appingedam.nl

en als het echt niet anders kan dan in de brievenbus bij Franse School en Nicolaïkerk, Wijkstraat 30 (Graag op de envelop vermelden: KOPIJ KERKBLAD)

Bezorging kerkblad:

Het kerkblad van de PG Appingedam wordt, **zonder dat er een abonnement nodig is**, bezorgd bij alle pastorale adressen van de PG Appingedam.

Kerkblad - gift

Let op: **Banknummer is gewijzigd**

Uiteraard kunt u een éénmalige gift overmaken voor de verspreiding van ons kerkblad in de PG Appingedam.

U kunt daarvoor uw bijdrage overmaken naar

bankrekeningnummer **NL71 RABO 0373 7487 01**

ten name van Protestantse Gemeente Appingedam, onder vermelding "Gift Kerkblad 2024"

of gebruik maken van de hier geplaatste QR-code

Advertenties: dhr. L. Kampinga, Farmsumerweg 103, tel. 06-38667620.

=====

Rooster met inleverdata in 2024/2025 voor kopij van het kerkblad.

Kerkblad van de maand	Sluitingsdatum inleveren van alle kopij kerkblad 19:00 h	Kerkblad van de maand	Sluitingsdatum inleveren van alle kopij kerkblad 19:00 h
Oktober 2024	Donderdag 19 sept	April 2025	Donderdag 20 maart
November 2024	Donderdag 17 oktober	Mei 2025	Donderdag 17 april
December 2024	Vrijdag 15 november	Juni/ 20 juli '25	Vrijdag 16 mei
Januari 2025	Vrijdag 13 december	21 Juli/aug '25	Vrijdag 11 juli
Februari 2025	Vrijdag 17 januari	September 2025	Vrijdag 16 augustus
Maart 2025	Vrijdag 14 februari	Oktober 2025	Vrijdag 19 september

Tijdelijk is er een redactie gevormd totdat er een nieuwe redactie is.

De tijdelijke redactie bestaat uit:

Didy de Vries, Jannie Bos,

Joke Smit & Johan Scholtanus

Meditatie

Zingen om vrede

Ons Liedboek heeft bij allerlei thema's diverse liederen. Het laatste onderwerp van het Liedboek is 'vrede'. Kennelijk wilden de samenstellers van het Liedboek die als laatste laten klinken: liederen om vrede.

Onlangs bestelde ik, met het oog op ons wekelijkse Coventrygebed, dat is een gebed om vrede, via de organisatie Kerk en Vrede een bundeltje getiteld: 'En alle angst voorbij. Lieder om vrede'. Kerk en Vrede bestaat dit jaar 100 jaar en is daarmee de oudste pacifistische organisatie in Nederland. De boodschap die door Kerk en Vrede uitgedragen wordt is hard nodig, juist ook in deze tijd van steeds meer wapens produceren en inzetten, steeds meer soldaten naar het front sturen, in deze tijd waarin de weg van geweldloosheid steeds minder gezien lijkt te worden.

Het liedbundeltje verscheen in 2009.

Toenmalig voorzitter van Kerk en Vrede Wies Houweling schrijft in het voorwoord onder andere dit: "Altijd hebben dichters en componisten teksten en liederen gemaakt om hun verlangen naar vrede te uiten en door te geven." En: "Zingen doe je samen, met stemmen van vroeger, met mensen van nu, hier en overal."

Juist om die reden, dat je samen zingt met mensen van hier en overal, zijn er liederen opgenomen in verschillende talen: Nederlands, Frans, Engels, Duits, Italiaans, Arabisch, Latijn en Spaans. Over het Spaanse lied in deze bundel wil ik wat meer vertellen.

La Paz del Señor

Het lied heet La paz del Señor. Dat betekent: De vrede van God.

De complete tekst luidt als volgt:

La paz del Señor, la paz del Señor,
la paz del Resucitado.

La paz del Señor a ti y a mi, a todos alcanzará.

En de vertaling:

De vrede van God, de vrede van God,
de vrede van Jezus Messias.
De vrede van God voor jou en mij,
voor iedereen om ons heen.

Tik La paz del Señor in op Youtube, en er verschijnen verschillende uitvoeringen. Het lied is bij de meesten van ons wel bekend. Het is geschreven door de Zweedse priester Ruuth op een Argentijnse melodie. Ruuth verbleef jarenlang in Argentinië, vandaar zijn keuze voor deze melodie. Hij schreef dit lied al in de jaren zestig van de vorige eeuw, maar het werd wereldwijd bekend door de Wereldgebedsdag in 1988. Het lied is in vele talen vertaald.

Een Nederlandse versie is 'Behoed en bewaar jij ons, lieve God', de meesten denk ik wel bekend. Niet iedereen is gecharmeerd van die vertaling omdat daarin de herhaling die in het origineel staat, verdwenen is. Bovendien zijn er door diverse dichters coupletten bij geschreven. Dat is mooi, maar daarmee gaan deze dichters wel voorbij aan de eenvoud van het origineel, en aan de herhaling. En we weten: herhaling is de kracht van de boodschap.

Begeleiding

De melodie is duidelijk van Latijns-Amerikaanse origine. Dat nodigt uit tot een vrolijke, opgewekte begeleiding, bijvoorbeeld met gitaar en slagwerk. Het lijkt niet voor de hand te liggen dit lied met orgel te begeleiden, maar een vaardig organist zal die uitdaging mogelijk toch aan willen gaan. Want ook met orgel is er iets moois van te maken.

In de Bijbel

Ook in de Bijbel wordt gezongen en gesproken over vrede, wordt gebeden om vrede. Een bekende Bijbeltekst in dit verband is Filippenzen 4:6-7. Daar staat: "Wees over niets bezorgd, maar vraag in alle omstandigheden aan God wat u nodig hebt en dank Hem in uw gebeden. Dan zal de vrede van God, die alle verstand te

boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren." Vrede als gevolg van het steeds weer zoeken naar God, daar kunnen de liederen ons bij helpen. Zingen en bidden om vrede, ze versterken elkaar. Laten we beide daarom blijven volhouden.

ds. Gerlinde van den Berg-de Haan

Agenda voor de maand september

02 sept.	19.30 uur	Pastoraat
05 sept.	19.45 uur	CvK
09 sept.		Schoonmaken Kerk
09 sept.	13.30 uur	Moderamen
12 sept.	20.00 uur	Diaconie
20 sep	20.00	Begin Startweekend met V-Café
23 sept.	19.30 uur	Kerkenraad

PGA presenteert:

STARTWEEKEND

20,21 EN 22 SEPTEMBER 2024

VRIJDAG

ZATERDAG

20.00 UUR V-CAFE IEDEREEN IS WELKOM!

09.30 UUR INSPIRATIEWANDELING + LUNCH
VERTREK IS VANAF DE GELUKSTEEN AAN DE
WIERHUIZERWEG 3.
OPGAVE BIJ DS. JOHAN VAN DEN BERG T/M 15 SEPT.

VANAF 12.00 UUR ACTIVITEITEN IN HET KADER
VAN "ZINGEN IN DE ZOMER" IN
SAMENWERKING MET HET URKER
MANNENKOOR SOLIDEO GLORIA.

12.00-17.00 RONDVAARTEN

12.00-14.00 BEZOEK TJAMSWEERSTERKERK

14.00-15.15 ZINGEN OP VERZOEK

15.30-17.00 BEZOEK SYNAGOGE

18.00-18.30 EENVOUDIGE LUNCH

(OPGAVE VERPLICHT)

19.00-20.45 ZINGEN IN DE ZOMER

VOOR MEER INFO, ZIE ARTIKEL IN KERKBLAD

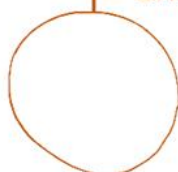
ACTIVITEIT VOOR DE JEUGD
INFORMATIE HIEROVER VOLGT NOG.

ZONDAG

10.00 VIERING MET ALS THEMA "ALS NIEUW"
M.M.V. "THE MESSENGERS"
INLOOP VANAF 09.30 MET KOFFIE/THEE EN WAT LEKKERS.

NA DE DIENST: INFOSTANDJES EN EEN
BIJBELQUIZ

12.00 ZONDAGSE LUNCH MET
PANNENKOEKEN, SALADES, SOEP EN
BROODJES HAMBURGERS.

Kerkdiensten in september 2024

1 september 09:30 uur

11^e zondag van de zomer

Groen

Viering Heilig Avondmaal

ds. Gerlinde M. van den Berg-de Haan

Collecte:

Diaconie – Missionair werk, PKN kerkenwerk in NL
- zie toelichting bij de diensten

Kerk

Dienst Paasweide vervalt i.v.m. renovatie

8 september 09:30 uur

12^e zondag van de zomer

Groen

ds. Johan van den Berg

Collecte:

Diaconie – Nederlands Bijbelgenootschap
- zie toelichting bij de diensten

Kerk

Damsterheerd

8 september 15:30 uur

12^e zondag van de zomer

Groen

Viering Heilig Avondmaal

ds. Johan van den Berg

Collecte:

Diaconie – Nederlands Bijbelgenootschap
- zie toelichting bij de diensten

Kerk

8 september 19:00 uur

12^e zondag van de zomer

Groen

IKE

m.m.v. Mannenkoor Beilen

ds. M. Mulder, Assen

Collecte:

IKE

Kerk

15 september 09:30 uur

13^e zondag van de zomer

Groen

ds. D. Wams, Sellingeren

Collecte:

Diaconie – KIA werelddiaconaat Colombia
- zie toelichting bij de diensten

Kerk

22 september 10:00 uur

1^e zondag van de herfst

Groen

ds. Rudolf P. Oosterdijk, ds. Johan van den Berg

ds. Gerlinde M. van den Berg-de Haan

Collecte:

Diaconie - KIA - Zending opbouw kerk in Syrië
- zie toelichting bij de diensten

Kerk

Startzondag

29 september 09:30 uur

2^e zondag van de herfst

Groen

mw. Mijna Hadders – Algra

Collecte:

Diaconie – Noodhulp ZOA
- zie toelichting bij de diensten

Kerk

Coventrygebeden

6 september	12.00 uur	Coventrygebed in de sacristie van de Nicolaïkerk
13 september	12.00 uur	Coventrygebed in de sacristie van de Nicolaïkerk
20 september	12.00 uur	Coventrygebed in de sacristie van de Nicolaïkerk
27 september	12.00 uur	Coventrygebed in de sacristie van de Nicolaïkerk

De sacristie bevindt zich linksachter in het koor van de kerk

Coventrygebed

In de week na Pasen is een wekelijks gebed om vrede en verzoening in onze Nicolaïkerk gestart. Het gebed is ooit begonnen op initiatief van de kathedraal van Coventry in Engeland die in de Tweede Wereldoorlog, met de omringende stad, plat werd gebombardeerd. Sinds die oorlog is een wereldwijde kring van kerken gegroeid waar iedere week het 'Coventrygebed' wordt gebeden. In ons land gebeurt dat onder andere in Rotterdam, Den Haag, Middelburg, Utrecht, Nijmegen, Arnhem, Wageningen en Deventer.

De kern van de bijeenkomst is het samen zeggen van een gebed om vrede en verzoening dat al deze kerken met elkaar verbindt. We steken daarbij de zeven lichten van een menora aan. We lezen een Bijbeltekst, houden stilte en zingen een lied. Wie een gebed 'in het hart heeft' gaat ons voor in een korte voorbede. Zo komen we met een bescheiden groep iedere vrijdag zo'n 20 minuten bij elkaar.

U bent van harte welkom om het eens mee te maken, op vrijdag 12.05 uur, in het koor van de Nicolaïkerk of in de oude sacristie (via de deur linksachter in het koor te bereiken).

Rudolf Oosterdijk

Bij de diensten

en toelichting diaconale collectes voor de maand september 2024.

- Alle collectes worden van harte bij u aanbevolen

Zondag 1 september

Vandaag lezen we Jesaja 35 en, volgens het leesrooster, Marcus 8:22-26. Jezus komt in Betsaida en geneest daar een blinde man. Wat dit verhaal extra bijzonder maakt is dat de genezing in twee stappen gebeurt. Zoiets schrijft Marcus niet zomaar op. Hij trekt Jezus' genezende kracht niet in twijfel, zo goed kennen we de evangelisten wel. Wat wil Marcus ons met deze twee-staps-genezing duidelijk maken?

Collecte: Missionair werk, Nederland - Nieuwe vormen van kerk-zijn

Elk jaar starten er nieuwe pioniersplekken en andere vormen van kerk-zijn, nieuwe plekken waar mensen de liefde van God kunnen ervaren. De Protestantse Kerk ondersteunt initiatieven die zich richten op doelgroepen die niet of nauwelijks meer in bestaande kerken komen, of die zich richten op regio's waar de kerk kwetsbaar is. Veel van deze nieuwe gemeenschappen slagen erin om jongere generaties of mensen met een multiculturele achtergrond te betrekken bij activiteiten.

Zondag 8 september

Op deze eerste zondag na de zomervakantie in onze noordelijke provincies, gaan we weer verder met een serie lezingen uit het boek *Handelingen van de apostelen*. In dit Bijbelboek beschrijft Lucas hoe vanuit de eerste gemeente in Jeruzalem het Evangelie zijn weg vindt in het hele Midden-Oosten en verder. Dat betekent dat ook niet-joodse mensen het horen en volgelingen van Jezus willen worden. De eerste volgelingen, allemaal joden, vragen zich af of dat zomaar kan: moeten mensen die bij

Jezus willen horen, niet eerst/ook joods worden en leven volgens de wet van Mozes? Vandaag lezen we over het visioen van Petrus, waarin God hem duidelijk maakt dat ook niet-joden welkom zijn in de gemeente van Christus: Handelingen 11:1-18.

Mede dankzij dit visioen horen wij, christenen uit de heidenen, vandaag bij de Kerk van Christus.

Collecte: Het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap

Het Nederlands-Vlaams

Bijbelgenootschap brengt al meer dan 200 jaar de Bijbel dichtbij. We willen dat mensen in binnen- en buitenland toegang krijgen tot de Bijbel. Want in de Bijbel horen wij Gods boodschap van liefde voor de wereld, die ons in beweging brengt en onze weg verlicht.

We hebben vijf kernwaarden ontwikkeld die we in alles wat we doen centraal stellen.

- We werken vanuit liefde voor de Bijbel.
- We werken als collega's zorgvuldig, gedreven en vol enthousiasme aan de missie.
- We willen de Bijbelse boodschappen doorgeven aan mensen, op een manier die aansluit bij hun behoeften.
- We willen samenwerken met alle soorten kerken in Nederland en Vlaanderen.
- We zetten ons in ons werk in voor een leefbare aarde.

Het Nederlands-Vlaams

Bijbelgenootschap wil dat ieder mens de Bijbel als bron voor zijn of haar leven kan ontdekken, lezen en omarmen. Voor Nederland en Vlaanderen werken we bijvoorbeeld aan verschillende Bijbelvertalingen, debijbel.nl, en de app Mijn Bijbel. Daarnaast gebruiken duizenden kinderen de kinderdienst-methode Bijbel Basics en boeken als

de Samenleesbijbel of de Prentenbijbel. Zo ervaren ook nieuwe generaties de rijkdom van de Bijbel. Ook wereldwijd brengen we de Bijbel dichtbij. Als mensen de Bijbel niet kunnen lezen in de taal van hun hart, werken we samen met vertalers ter plaatse aan een vertaling. We willen er ook voor zorgen dat de Bijbel voor mensen bereikbaar is. Daarom zorgen we voor gratis Bijbels of goedkope edities, of we helpen bijvoorbeeld mee aan een audio-versie. En we ontwikkelen samen met andere Bijbelgenootschappen kinderproducten, omdat we willen dat ieder kind de kans krijgt om kennis te maken met de Bijbel. Want wij geloven dat de Bijbel er is voor iedereen.

Zondag 15 september:

Collecte : KIA Werelddiaconaat: Colombia - Seksueel misbruik van jongeren stoppen

In Colombia komt veel seksueel misbruik voor, omdat Colombianen het normaal vinden dat mannen meer macht hebben dan vrouwen. Kwetsbare jongeren, inheemsen, Afro-Colombianen en vluchtelingen lopen extra risico. Misbruik begint vaak via online contacten of toerisme. Met steun van Kerk in Actie kunnen sociaal werkers kinderen die slachtoffer zijn van (seksueel) geweld, psychische en juridische hulp bieden. Een aantal jongeren zonder onderdak kan terecht in een opvanghuis. Om nieuw misbruik te voorkomen geven medewerkers kinderen en opvoeders voorlichting via scholen.

Zondag 22 september – Startzondag

Vandaag vieren we onze Startzondag. We sluiten aan bij het landelijke jaarthema “Als nieuw! Leven in het licht van Gods Koninkrijk”. In de dienst (en bij het jaarthema) staat de gelijkenis van de werkers in de wijngaard uit Mattheüs 20:1-16 centraal. Hierbij zal ook een passend liturgisch bloemstuk worden gemaakt. Over de verdere invulling van de dienst

wordt op het moment dat dit wordt geschreven (eind juli) nog hard nagedacht, net als over het programma van het hele startweekend. Er is contact (geweest) met verschillende zanggroepen, maar er staat nog niets vast helaas. Hoe dan ook: we proberen er een dienst voor jong en oud van te maken, waarmee heel de gemeente blijmoedig en vrijmoedig het nieuwe winterwerkseizoen in kan – tot eer van God en tot heil van de mensen om ons heen en onszelf.

Na de dienst is er in de kerk een marktplein waar we nader kennis kunnen maken met de verschillende werkgroepen en activiteiten binnen onze gemeente. Ook is er gelegenheid om samen te zijn, koffie, thee en limonade te drinken met wat lekkers, en daarna ook nog samen te lunchen. Als het goed is, staat het hele programma voor het Startweekend elders in dit kerkblad vermeld.

We hopen op een mooie aftrap van het kerkenwerkseizoen onder de zegen en hoede van onze God.

Collecte: KIA Vredesweek: Syrië - Bouw de kerk weer op

Het voortbestaan van de kerk is van cruciaal belang voor de stabiliteit in Syrië. De kerk is er letterlijk en figuurlijk het middelpunt van de samenleving. Als zij er weer is kan ze haar onmisbare taak oppakken: hulp bieden aan mensen die zijn getroffen door geweld of moesten vluchten, ongeacht afkomst of geloof. Met een speciaal herstelfonds helpt Kerk in Actie verwoeste kerken in Syrië weer op te bouwen. Herstel van de kerk betekent hoop voor de toekomst!

Zondag 29 september:

Op deze zondag lezen we teksten uit het boek Numeri (Num 11:24-29) en het Evangelie van Marcus (Marc 9:38-50). Deze teksten roeren twee met elkaar verbonden thema's aan: 'Wie hoort bij de kring van gelovigen?' en 'Hoe kritisch zijn we op onszelf en op anderen?' Spannende materie!

Collecte: ZOA

ZOA zet zich in voor de talloze vluchtelingen, die wereldwijd, hun thuis zijn kwijtgeraakt. Zij zoeken in eigen land of over de grens naar een veilige plek. Wij geloven dat elk mens kostbaar is in Gods ogen. Daarom zetten wij ons in voor mensen op de vlucht. Samen zorgen we voor onderdak, eten, schoon drinkwater en psychosociale hulp.

Op dit moment vragen wij uw aandacht voor de mensen uit Sudan, waar de situatie haast onhoudbaar is geworden. Tien miljoen mensen vluchten voor het oorlogsgeweld. Tot overmaat van ramp is de grootste hongersnood ter wereld uitgebroken, die miljoenen mensen het leven dreigt te kosten. Samen met vele kerken in Nederland staan we op om mensen en kinderen te helpen.

Opbrengst collecten

Collecteopbrengsten Diaconie 30 juni t/m 4 augustus (contant, via QR en via de bank)

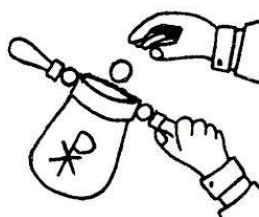
30 juni	Moldavie, zorg en aandacht voor kwetsbare ouderen	€ 276,80
07 juli	Pastoraat Nederland, preken in gebarentaal	€ 160,95
14 juli	Eigen diaconie	€ 263,60
21 juli	Amnesty International	€ 211,05
28 juli	Armenie, mensenkinderen	€ 280,40
04 augustus	Roemenie, sponsorplan	€ 181,55
Totaal		€ 1.394,35

Opbrengst Collecten voor de Kerk en IKE

Kerk

7 juli	€ 88,39
14 juli	€ 117,80
21 juli	€ 70,85
28 juli	€ 72,15
	IKE Marsum € 117,25

De Digitale collecten **Kerk** € 573,00 **IKE** € 50,00

Uit de gemeente

Van de activiteiten commissie

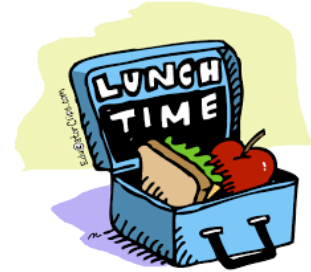
UITNODIGING

NIET op zondag 1 september, maar op zondag **8 september** hopen we weer een zondagse lunch te organiseren in de Franse school. De eerste lunch van het nieuwe seizoen 2024-2025 Iedereen is van harte welkom om in een gezellige sfeer met elkaar te komen eten.

Als u ook graag mee wilt lunchen dan wel even opgeven bij:
Rika Roggeveld,

Op zondag 25-08-24 en zondag 01-09-24 ligt er ook weer een intekenlijst achter in de kerk.

Graag tot ziens op zondag 08 september 2024!

OPROEP LITURGISCH BLOEMSCHIKKEN

Met Kerkelijke hoogtijdagen brengt de werkgroep liturgische bloemschikking een Symbolisch bloemstuk in de dienst. De kleuren, de bloemen, de materialen, vormen staan voor de symboliek van de Bijbellezingen of het thema.

We maken veel gebruik van het aanbod van de PKN voor de diverse jaarlijkse bloemschikkingen zoals bv. met de veertigdagen tijd, Pasen en Advent en Kerst. Een belangrijke schikking is van de "Gedachtenis der namen" de eerste zondag van november.

Er zijn boeken beschikbaar en websites die helpen om de symboliek te gebruiken.

Helaas bestaat de werkgroep nog maar uit twee personen en dat is niet voldoende om alle hoogtijdagen te vullen.

Bent U creatief, en houdt U van bloemschikken dan is dit een leuke en zinvolle kerkelijke activiteit.

We horen graag van U.

Anneke Musschenga

Tel.571344

E-mail: annekemusschenga@gmail.com

Boukje Veldman Dijkhuizenweg 74

Email: gveldman@hotmail.com

Van de Kerkenraad

Startweekend 20, 21 en 22 september 2024

Het startweekend komt er weer aan! En met medewerking van velen hebben we weer een mooi programma kunnen neerzetten.

Op vrijdag 20 september trappen we om 20.00 uur af met V-Café in de soos boven de Franse school. Iedereen is welkom voor een kop thee/koffie en daarna een drankje. De drankjes zijn €1,-, iets lekkers erbij...dat regelen wij!

Zaterdag 21 september zal ds. Johan van den Berg een inspiratiewandeling verzorgen, hierbij is een lunch inbegrepen. Het vertrek is om 9.30 vanaf de Geluksteen aan de Wierhuizerweg 3. Opgeven kan bij ds. Johan t/m 15 september.

Tevens hebben we speciale gasten uit Urk deze zaterdag. Samen met hen is een heel programma samengesteld met als hoogtepunt "Zingen in de Zomer" Over dit middag- en avondvullend programma leest u elders meer in het kerkblad. Ook aan de jeugd is gedacht, zij hebben deze zaterdag ook een leuke activiteit, informatie hierover volgt z.s.m.

Zondag 22 september vieren we onze startzondag. LET OP GEWIJZIGDE AANVANGSTIJD VAN DE DIENST. Iedereen is van harte welkom vanaf 09.30 voor een inloop met koffie/thee en wat lekkers en dan start de viering om 10.00 uur. Deze feestelijke dienst, met als thema: "Als nieuw! Leven in het licht van Gods Koninkrijk." wordt opgeluisterd door de medewerking van Praiseband The Messengers uit Garrelsweer. Na de dienst zijn er vanuit verschillende geledingen uit onze gemeente wat stands om informatie uit te wisselen en is er de mogelijkheid om mee te doen aan een bijbelquiz.

En uiteraard hebben we ook weer de Zondagse Lunch met soep, salades, pannenkoeken en broodjes hamburger.

We hopen jou/u te ontmoeten in dit bijzondere weekend!

OPROEP:

Voor het koffie en thee drinken voorafgaand aan de Startzondag zijn we op zoek naar mensen die hiervoor iets lekkers willen bakken/maken/regelen. Een kopje koffie of thee wordt immers feestelijk met iets lekkers erbij! Kun jij/kunt u hierin iets betekenen, neem dan even contact op met Jose Spijk:

josespijk@hotmail.com of 06-23423307.

ZINGEN IN DE ZOMER

Soli Deo Gloria

Urk

“Zingen in de Zomer” uit Urk komt naar Appingedam.

Het evangeliseren zit bij de mensen uit Urk hoog in het vaandel, ze organiseren vele van deze diensten in de zomerperiode zelf.

Ze willen het ook graag uitdragen buiten Urk en hebben daarvoor 21 september a.s. uitgekozen voor het Eems Delta gebied. Daarom komen ze op deze zaterdag 21 september naar Appingedam en Tjamsweer. Ze - Jan de Boer en Joost van Eijkelenboom- hebben zelf, een programma samen gesteld, en ze gaan er vanuit dat er vele Urkers met hen mee komen deze zaterdag naar Appingedam /Tjamsweer. De bedoeling is een verbinding bewerkstelligen tussen Urkers en ons als bewoners van deze regio.

Het zou dan ook mooi zijn als alle kerken de deuren open hebben en uitnodigend zijn. Bij alle activiteiten is dan ook iedereen van harte welkom, en laten we daar dan ook massaal gehoor aan geven.

Het programma :

Van 12.00 uur tot 17.00 uur : Rondvaarten door Appingedam.

U dient zich hier zelf voor op te geven bij de plaatselijke VVV.
Misschien kunnen we nog een georganiseerde rondvaart regelen.

Van 12.00 uur tot 14.00 uur: Tjamsweersterkerk:

Bezichtiging, geschiedenis en activiteiten van o.m. Cor Lalkens.

Van 14.00 uur tot 15.15 uur : Ned. Ger. Kerk (Dijkstraatkerk)

Zingen op verzoek - roept u maar - in Appingedam, u mag zelf liederen opgeven. Zangbundels worden uitgereikt.

Organist Ties Wildeboer.

M.m.v. Zwier van der Weert en Johan Petersen met solo zang
Leiding Jan de Boer en/of Joost van Eijkelenboom.

Van 15.30 tot 17.00 uur :

Bezoek aan de Synagoge in groepen o.l.v. een gids.

15.30 uur – 16.00 uur eerste groep

16.00 uur – 16.30 uur tweede groep . enz. al naar gelang de belangstelling.

Ook zullen er gidsen zijn voor bezichtiging en rondleidingen.
In de Franse School is er koffie en thee.

Om 18.00 uur : Koffie-thee of fris met broodjes in de Franse School.
(Hiervoor wel aanmelden)

Om
19.00
uur:
Zingen
in de
Zomer ,

zangdienst uit Urk in de Nicolaikerk.

m.m.v. Urker Mannenkoor Soli Deo Gloria o.l.v. Jaap Kramer.
burgemeester Ben Visser met Opening
ds. Bert Noteboom van „ Geloof in Groningen” meditatie
ds. Johan van den Berg - sluiting.

Om 20.45 Einde programma

Van de Diaconie

De bloemendienst wordt in september verzorgd door:
Mevr. Greet Bulthuis, e-mail hansgreetbulthuis@gmail.com tel.0596-624433

kerk in actie

Kerk in actie organiseert ook dit jaar weer een huis-aan-huiscollecte.
Om deze collecte te houden zijn dringend collectanten nodig.
Onze kerk in actie!

De huis-aan-huiscollecte van Kerk in Actie is van 18 t/m 23 november 2024. De opbrengst is bestemd voor kinderen in Oekraïne.

Kerk in Actie helpt hen deze verschrikkelijke tijd zo goed mogelijk door te komen.

Opgeven kan bij:

Abel Kuizenga 629779, 0683 9064 35

Herman Bultema 624362, 0651 5260 34

Mailen kan ook: hmbnrk@kpnplanet.nl

Of spreek ons aan tijdens het koffie drinken na de dienst.

De collecte coördinatoren rekenen op U!

Van het Pastoraat

VERNIEUWD PASTORAAT

In het kerkblad dat in juli bij U werd bezorgd werd ingegaan op de voorgeschiedenis en de redenen om te komen tot een vernieuwd pastoraat, nl. minder ambtsdragers, veranderend kerkelijk leven, ontwikkelingen in de landelijke kerk en pastoraat op aanvraag. Maar ook welke zaken naar verwachting niet veranderen zoals de secties, de contactpersonen, diakenen en de toegewezen predikanten. Leest U het nog maar eens na.

Door voortschrijdend inzicht, nieuwe suggesties op het oorspronkelijke plan en de inbreng van contactpersonen, diakenen en de kerkenraad zijn er aanpassingen gedaan en zijn we begonnen met de eerste feitelijke stappen. **In september 2024 willen we feitelijk starten met het pastoraal meldpunt.**

Na de kerkdienst van de startzondag 22 september zal er gelegenheid zijn om met enkele mensen van het pastoraat van gedachten te wisselen over o.a. dit vernieuwd pastoraat, de wijkverdeling en dergelijke.

Met de mogelijkheden en uitdagingen die naar voren komen hopen we de nieuwe ontwikkelingen te promoten.

Wellicht mag dan ook blijken dat nieuwe talenten worden aangeboord en dat we kunnen starten met de nieuwe taakgroepen, werkwijze en ontmoetingsmomenten.

Als startpunt zouden we kunnen kiezen voor: "Wat kunnen we voor elkaar betekenen?" en welke ontmoetingsmomenten kunnen we ontwikkelen (o.a. door de week) naast de zondagse eredienst en -koffiebijeenkomst.

Hieronder alvast wat nieuwe uitdrukkingen die we graag verduidelijken en nadere informatie .

Vernieuwd pastoraat

Aangepaste organisatiestructuur van de werkgroep pastoraat in de PGA.

Pastoraal meldpunt

Een door 2 ouderlingen gecoördineerd pastoraalmeldpunt van de PGA voor het ontvangen, bewerken, doorgeven en verdelen van kerkelijke informatie van gemeenteleden zoals overlijden, geboorte, verhuizing, ziekte, rouw, vragen om huisbezoek , het ondersteunen van de ouderlingen en werk- en taakgroepen en het bevorderen van die communicatie , alsmede het actueel houden van lijsten, telefoonnummers, (digitaal) jaarboek apps e.d. van de PGA

De telefoonnummers van het pastoraal meldpunt zijn:
0613 0242 38 en 0613 0912 91

Het e-mailadres is : pastoraalmeldpunt@pg-appingedam.nl

Het pastoraat

Van de Kerkrentmeesters

Vrijwilligers komen, blijven en gaan. Een vrijwilliger, die bleef en bleef en nu toch gaat, is dhr. Menco Hofman en wel als collectegeld-teller. Hij heeft aangegeven per 1 september 2024 te stoppen met het werk verbonden aan de tweewekelijkse collectetelling. Hij heeft dit werk **sinds 1 september 1990** gedaan – 34 jaar. Tijdens de laatste telling op 20 augustus jl. is hem als dank namens de PGA door het College van Kerkrentmeesters een mooi bos bloemen uitgereikt.

Hij wordt opgevolgd door dhr. Piet Waalkes, die momenteel reserve-teller is.

Er wordt altijd door twee personen geld geteld. Er is nu geen reserve teller meer, die kan invallen, als er één van de tellers (van een tweetal en er zijn meerdere telgroepjes) niet aanwezig kan zijn.

We zoeken een nieuwe reserve teller voor het tellen van het collectegeld.

Informatie hierover via Klaas Brontsema (0596 – 624427 of klaas.brontsema@home.nl)

Een tweede vrijwilliger, die een mooie bos bloemen als dank uitgereikt kreeg, is de dhr. Piet Dijkhuis, Jan Leugstraat. Hij heeft na jaren actief te zijn geweest in het kerkblad-team afscheid genomen.

Menco Hofman en Piet Dijkhuis nogmaals dank.

Werkzaamheden in de gemeente door vrijwilligers, onopvallende werkzaamheden “en toch gebeuren ze”, en zichtbare werkzaamheden – in beide gevallen houden **VRIJWILLIGERS** onze gemeente levend en bloeiend – er worden nog wel enkelen gezocht in onze gemeente.

Nieuwe geluidsinstallatie

In de maanden juni/juli hebben een groepje vrijwilligers de bedrading van de nieuwe geluidsinstallatie door en onder de kerk getrokken (onder banken en in verwarmingskanaal). Een warme en stoffige klus. In de eerste week van september komt de firma Schaap Sound de installatie verder aanleggen en inregelen, zodat we vanaf 8 september via de nieuwe installatie kunnen luisteren. Wellicht moeten tijdens deze eerste dienst nog dingen in detail ingeregeld worden.

Kerksbalans 2024

Tot en met juli mochten we € 93.966,32 ontvangen, hiervan is € 3.108,32 betaald zonder toezegging. We hopen daarom nog te mogen ontvangen: € 44.082,50.

Alle gevers hartelijk dank!

Collectemunten

De verkoop van collectemunten stopt per 01 oktober 2024. Uiteraard kunt u de collectemunten, die u dan nog in uw bezit heeft gebruiken voor de collectes in de kerkdiensten. Voor de collecten kunt u gebruik maken van contant geld, de QR-codes (zondagsbrief of elders in dit kerkblad) of via de bank digitaal overmaken, in de laatste 2 genoemde mogelijkheden heeft u ook bewijs van een donatie.

Het bijbehorende banknummer van de ING zal in het najaar worden opgeheven, dit is ook de reden dat het banknummer voor een bijdrage voor het kerkblad is gewijzigd (zie de redactie-pagina).

Vorming en Toerusting

Anders dan de voorgaande 15 jaren ontvangt u niet meer een groen boekje met de activiteiten van Vorming en Toerusting in het gemeentecoluster van de Protestantse Gemeente Appingedam, de Hervormde Gemeente Tjamsweer en de Protestantse Gemeente Garrelsweer-Winneweer-Wirdum. Er zijn drie redenen om op te houden met de uitgave van het groene boekje: (1) de mensen gebruikten het boekje vrijwel nooit meer om zich op tijd aan te melden voor een activiteit; (2) steeds vaker werd het programma tussentijds veranderd; (3) bij een groene kerk past het om zo weinig mogelijk papier te gebruiken. In het cluster is nu afgesproken om de activiteiten van Vorming en Toerusting aan te kondigen via de kerkbladen en de websites van de gemeentes. De gemeentes wisselen de informatie onderling uit.

- **Gesprekskring: Augustinus als psycholoog: Heb lief en doe wat je wilt**

In het boek *Heb lief en doe wat je wilt - Augustinus als psycholoog* behandelt Hans Alderliesten belangrijke thema's uit het werk van kerkvader Augustinus. Augustinus leefde in de jaren 354-430, m.a.w. hij leefde meer dan 1500 jaar geleden. Niettemin kunnen zijn gedachten ons blijven inspireren. In Augustinus' boeken gaat het over emoties die mensen beroeren en motieven die hen drijven. Augustinus deelt zijn gedachten over schuld en schaamte, over trots en innerlijke onrust. Hij voert het gesprek over wie hij is en wie hij is geworden, niet met zichzelf, maar met God. Hij denkt 'voor het aangezicht van God' en geeft zo gehoor aan een stem van buitenaf. Zo komt hij tot een hoofdthema: liefde en liefhebben. Daarbij gaat het vooral om de liefde tot de Ander en de ander:

liefde voor God en je naaste. 'Heb lief en doe wat je wilt' betekent dan ook niet een vrijbrief om maar te doen waar je zin in hebt, maar roept op om steeds heilzame keuzes te maken waarin je rekening houdt met de ander.

Hans Alderliesten is de auteur van het boek over de lessen van Augustinus. Hij is bekend van onderzoek naar media, religie en cultuur en sinds 2022 verdiept hij zich in het bijzonder in het werk van Augustinus.

Sinds jaar en dag komen mensen o.l.v. Mijna Hadders-Algra aan de Regentesselaan samen om met elkaar een boek te lezen en te bespreken. De gespreksgroep verandert steeds wat van samenstelling. Wat echter niet verandert, is dat de groep een plek is waar mensen in openheid met elkaar nadenken en praten over leven en geloven. We bespreken per bijeenkomst een paar van de kleine hoofdstukken van het boek. De deelnemers krijgen de teksten tevoren toegestuurd. Op de bijeenkomst vertellen de deelnemers elkaar wat hen in de tekst al of niet aanspreekt, en hoe zij een gedachte wellicht in het dagelijkse leven (kunnen) toepassen. Zo leren de deelnemers van elkaar en verrijken ze elkaar. Zo zijn zij samen gemeente. Zoals boven al gemeld, de groepen hebben elk jaar een ietwat andere samenstelling. Dit betekent: oude en nieuwe deelnemers zijn van harte welkom!

Praktische informatie: de eerste bijeenkomst (van de in totaal 4-5 bijeenkomsten) is op **maandag 14 oktober**, aanvangstijd 14.00 uur. Plaats van samenkomst: Regentesselaan 17. Opgave voor 28 september bij Mijna Hadders-Algra (mijna.hadders-algra@kpnmail.nl, 0596-628420). Dit

zijn ook de contactgegevens voor nadere informatie.

- **Vreemdelingen in de wereld van het Oude Testament**

In een wereld van toenemende globalisering, migratie en xenofobie is het misschien wel een gewaagd onderwerp te kijken naar de plek van de vreemdeling in het Oude Testament: die komt er vaak bekaaid van af, zeker als je het Bijbelboek Jozua erop naslaat. Dat boek beschrijft onbekommerd gebeurtenissen die we nu met termen als 'omvolking', 'vreemdelingenhaat' en zelfs 'volkerenmoord' zouden aanduiden, en dat alles ook nog in Gods naam. Toch kent zelfs dat Bijbelboek opvallende uitzonderingen op de regel van de noodzakelijke spiraal van geweld, denk bijvoorbeeld aan Rachab (Jozua 2) of de Gibeonieten (Jozua 9).

Valt er iets meer te zeggen over de achtergrond en bedoeling van die verhalen en kan die historische context van belang en waarde zijn voor de grote uitdagingen waar de huidige samenleving mee te dealen heeft?

De avond wordt geleid door Dr. Michaël van der Meer. Hij is docent godsdienst aan het Hermann Wesselink college te Amstelveen, docent aan de Lerarenopleiding Godsdienst en Levensbeschouwing van de Universiteit van Leiden en docent Oude Testament aan de Protestantse Theologische Universiteit te Utrecht. Van der Meer is een vaste gast in de PGA.

Praktische informatie: de avond vindt plaats op **donderdag 31 oktober** in de Franse School, aanvang 20.15 uur. Opgave voor 19 oktober bij Mijna Hadders-Algra (mijna.hadders-algra@kpnmail.nl, 0596-628420). Dit zijn ook de contactgegevens voor nadere informatie.

IKE en activiteitencommissie IKE

Christelijk Mannenkoor Beilen zingt in IKE dienst in de Nicolaikerkerk.

Op zondagavond 8 september komt het Christelijk Mannenkoor Beilen meewerken aan de evangelisatiedienst in de Nicolaikerkerk. Aanvang 19.00 uur.

Voorganger in deze dienst is ds. M Mulder uit Assen.

Als thema van deze dienst is gekozen voor : "Geloven, een waagstuk".

De lezingen zijn uit Deuteronomium 32 en Mattheüs 6.

Het Christelijk mannenkoor Beilen staat wijd en zijd bekend om hun hoge kwaliteit van het zingen. Ze bestaan uit ruim 40 leden en zullen ook deze avond weer meerdere mooie bekende liederen ten gehore brengen.

Ze staan sinds mei van dit jaar onder leiding van Arnold Jonker als dirigent.

Ze worden begeleid op orgel en vleugel door Vincent Hensen - Oosterdijk.

Vincent zal ook de samenzang begeleiden.

Er zijn deze avond twee collectes voor de IKE en de kerk.

Na de dienst is er gezamenlijk koffie en thee drinken.

Iedereen namens de werkgroep IKE (Interkerkelijke Evangelisatie) van harte welkom.

Maakt u liever geen gebruik van de QR-code dan kunt u ook op een andere wijze het werk van de IKE steunen door een bijdrage over te maken op rekening.

NL31RABO0373715374

t.n.v. de Protestantse Gemeente Appingedam

s.v.p. vermelden: voor de IKE

Hartelijk dank voor uw bijdrage!

namens de IKE-Appingedam, Ineke Blokzijk-Jager, penningmeester

Commissie Eredienst

Gezocht: Kalligraaf (m/v)

Wanneer iemand overleden is, wordt er een voorbereekte steen beschreven met de doopnaam, de geboortedatum en sterfdatum. Nog dit jaar hoopt Dhr. Fokke van der Zwaag dit werk te doen. Na dit jaar stopt hij met dit werk, dat hij al jaren doet. Daarom zoeken wij iemand die netjes kan schrijven en dit mooie en dankbare werk van Fokke wil overnemen. Met deze persoon wil de Commissie Eredienst ook kijken naar alternatieven voor de huidige witte steen, want het wordt steeds moeilijker de witte steen (formaat 10-15/20 cm) te verkrijgen. De Commissie Eredienst wil graag vasthouden aan de witte steen, omdat die ook genoemd wordt in Openbaringen 2: 17.

Heeft u misschien een adres waar deze stenen verkrijgbaar zijn?

En kent u, of bent u, degene die het werk van Dhr. Van der Zwaag gaat voortzetten?

Meld u dan! (tel. F. v.d. Zwaag: 625316)

De Commissie Eredienst

Amnesty International

**Schrijfactie Pakistan:
mogelijk 10 jaar cel voor journalist Farhad**

De Pakistaanse journalist en dichter Ahmad Farhad uit Kasjmir werd op 15 mei met geweld uit zijn huis gehaald. Twee weken later dook hij op in een politiecel. Hij wordt onder meer beschuldigd van terrorisme en kan 10 jaar cel krijgen. Farhad deed verslag van grootschalige protesten in Kasjmir voor economische rechten. Volgens de autoriteiten zou hij haat-zaaiende berichten op social media hebben geplaatst. In werkelijkheid wordt hij alleen maar aangepakt omdat hij felle kritiek uit op de regering en het leger.

De politie houdt Farhad al 2 jaar in de gaten. Drie maanden geleden nog werden zijn familieleden door agenten bedreigd. Ze eisten dat Farhad zijn kritische berichten op sociale media zou verwijderen. Ahmad kwam 14 juni op borgtocht vrij. Het onderzoek naar de verzonden beschuldigingen is nog gaande.

Op www.amnesty.nl kunt u meer lezen over acties van Amnesty

PROTESTANTSE GEMEENTEAPPINGEDAM

Aan: Chaudhry Anwar-ul-Haq
Minister President Azad van Jammu en Kasjmir
Secretariaat van de Minister President
Muzaffarabad, Pakistan

Kopie aan:

Ambassade van de Islamitische Republiek Pakistan
H.E. Mr. Suljuk Mustansar Tarar
Amaliastraat 8
2514 JC Den Haag

Appingedam, 1 september 2024

Uwe Excellentie,

Wij schrijven u om onze zorgen te uiten over de verzonnen beschuldigingen aan het adres van de Pakistaanse journalist en dichter, Ahmad Farhad, en zijn gewelddadige verdwijning van 15 tot en met 29 mei 2024. Toen Farhad weer opdook, werd hij in een cel gestopt op het politiebureau van Dhirkot. Hij werd beschuldigd van "het belemmeren van een ambtenaar bij het uitoefenen van publieke taken". Ook werd hij beschuldigd van het plaatsen van haatzaaiende berichten op de sociale media, in het bijzonder op Facebook, over de Lange Mars van Kasjmir die op 13 mei werd gehouden. In deze grootschalige mars kwamen mensen op voor hun economische rechten.

Wij vragen u om alle strafzaken tegen Ahmad Farhad te laten vervallen en op te houden met het pesten en intimideren van Ahmad Farhad. Ook vragen we u, om een ieder die wordt verdacht verantwoordelijk te zijn voor de gewelddadige verdwijning van Farhad door de rechter te laten beoordelen.

We danken u voor uw aandacht voor deze dringende zaak.

Hoogachtend,

Protestantse Gemeente Appingedam
Wijkstraat 30
9901 AJ Appingedam, The Netherlands

Bijlage: lijst met handtekeningen

Activiteiten – diversen – regio

75 jaar Pels orgel Gereformeerde kerk Appingedam

ZATERDAG 28 september. Aanvang 19:30 uur

Adres kerk: Dijkstraat 73 Appingedam

lezing door drs. Hans Fidom: "Waarin is het Pels orgel bijzonder"

orgelsoli en begeleiding samenzang door Ties Wildeboer

U bent van harte welkom!!!! Na afloop is er een hapje en drankje

Bij deze willen we de leden van de Protestantse Gemeente Appingedam **nadrukkelijk** uitnodigen om samen met ons als Nederlandse Gereformeerde kerk Appingedam-Delfzijl het **75-jarig jubileum** van ons Pels orgel te vieren. Veel leden van uw gemeente hebben in het verleden met begeleiding van dit orgel gezongen en we willen het aanstaande jubileum van het orgel graag samen met u vieren. Op **zaterdagavond 28 september** hopen we dit heugelijke feit te kunnen vieren door middel van een feestelijke avond met orgelspel, samenzang en een lezing door drs. Hans Fidom over het thema "Waarom is dit Pels orgel zo bijzonder". Ook zal beoogd adviseur Natascha Reich haar bevindingen m.b.t. ons orgel met ons delen. Zelf hoop ik het orgel te bespelen in koraalbewerkingen uit verschillende stijlperiodes als inleiding op de te zingen liederen, solowerken en de begeleiding van de samenzang. Na afloop is er een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje.

De avond vangt aan om **19:30 uur**. Adres kerk is **Dijkstraat 73** te Appingedam.

U bent harte welkom!!!

Met vriendelijke groet,
Ties Wildeboer

Een Zwitser in Groningen!

Na vorig jaar een 'American in Groningen' te hebben verwelkomd komt er dit jaar een Zwitsers talent naar Groningen.

Op zondag 25 augustus komt Antonio Garcia, organist van de Franse kerk te Bern, naar Groningen stad.

Op zijn programma werken voor beide orgels van Abraham van den Kerkhoven, Heinrich Scheidemann, Claude Balbastre, Johann Sebastian Bach, en tenslotte Gabriel Fauré.

Antonio Garcia is geen onbekende in het Groningerland want hij studeerde hier een aantal jaren bij Erwin Wiersinga, en Theo Jellema aan het conservatorium.

Entree bij het concert is 10 euro (8 euro donateurs) en is ook aan de kerk te betalen.

Na afloop bieden de vrienden u een glas wijn/water aan.

Welkom!

Locatie: Lutherse kerk ([Haddingestraat 23 Groningen](#))

zondag 25 augustus | aanvang 15:00 uur | entree: 10 euro (vrienden: 8 euro)

kaarten aan de deur of digitaal via

<https://binnenstadskerken.nl/wp/event/lutherse-kerk/zomerconcert/>

Cantatevesper Lutherse kerk

De opening van het nieuwe seizoen muziekdiensten begint met een mooie trouwcantate op **zondagmiddag 8 september**.

Op de lessenaar prijkt cantate Ach! ich sehe, itzt, da ich zur Hochzeit gehe (BWV 162) van Bach. Aanleiding voor Bachs Cantate 162 vormt de evangelielezing uit Matteüs waarin Jezus het koninkrijk der hemelen vergelijkt met het bruiloftsfeest van een koningszoon. Het Luthers Bach Ensemble dit keer bestaande uit vier solisten en barokorkest wordt geleid door cantor-organist Tymen Jan Bronda. solisten zijn Marina Cabau (sopraan), David van Laar (altus), Olivier Kemler (tenor) en Jaap de Wilde (bas)

De cantatevesper start om 17.00 uur in de Lutherse kerk van Groningen.

Van harte welkom!

Entree vrij (wel een collecte)

na 17 uur is het vrij parkeren in de Haddingestraat.

meer informatie: www.elgg.nl

AFDELING EEMSDelta

Uitnodiging

Wij nodigen u van harte uit voor de ANBO-PCOB ledenbijeenkomst van de Afdeling Eemsdelta.

Op **donderdagmiddag 12 september 2024 om 14.30 uur komt Dhr. Cees Stolk** met het thema "Strunen met Stolk". Van 2009 t/m 2011 liep dhr. Stolk met zijn Jack Russel door de provincie Groningen. Hij vertelt gepassioneerd wat hij zoal tegenkwam met beelden en een filmpje op het eind. Dit is ook op TV Noord uitgezonden.

De bijeenkomst is in Delfzijl, Het Anker.

Onze leden krijgen persoonlijk de schriftelijke uitnodiging.

Wilt u komen kennismaken? Dan nodigen wij u van harte uit als gast van ANBO-PCOB, Voor informatie kunt u bellen dhr. R. de Vries, tel. 0611621873

Op elke 2^e donderdagmiddag van de maand komen we bij elkaar. De oneven maanden in Delfzijl, Voor Anker, en de even maanden in Appingedam, Kabzeël.